

Onderwerp: Besparingen sociaal domein: voortgang lokale maatregelen en zienswijze regionale maatregelen

<i>Raadsvergadering</i>	18 maart 2021, agendapunt .. - zie apart besluitblad -
<i>Datum raadsvoorstel</i>	..
<i>Bijlage(n)</i>	4
<i>Zaaknummer</i>	Z.161779 / D.1132697
<i>Behandeld in commissie</i>	Sociaal Domein 3 maart 2021, agendapunt ..
<i>Portefeuillehouder</i>	wethouder M.W. Hoelscher
<i>Informatie bij</i>	Robin Blom
<i>E-mail / telefoonnummer</i>	r.blom@huizen.nl / (035) 528 14 48

Voorstel

1. Kennis nemen van het document 'Een toekomstbestending sociaal domein: lokale maatregelen', waarin de lokale besparingsmaatregelen zijn uitgewerkt.
2. Kennisnemen van de regionale verkenning 'Naar een financieel gezond sociaal domein'.
3. Kennisnemen van de bijlage 'Overzicht lokale en regionale maatregelen besparingen sociaal domein'.
4. De zienswijze inbrengen op de regionale verkenning 'Naar een financieel gezond sociaal domein' zoals verwoord in bijlage vier (conceptbrief zienswijze). Hiermee brengt u de volgende input in wat betreft de voorgestelde maatregelen in de regionale verkenning:
 - a. Een positieve grondhouding voor het uitwerken van de voorgestelde maatregelen, uitgezonderd de hieronder bij 4.b en 4.c genoemde maatregelen.
 - b. Niet regionaal optrekken bij het uitwerken van de volgende maatregelen en investeringen, omdat wij deze al lokaal implementeren en financieren: (6) Normenkader HHM toepassen; (9) Toegang aanscherpen; (10) Algemene voorziening lichte begeleiding en dagbesteding; (11) Sturen op arbeid in plaats van zorg. Op regionaal niveau kennis uitwisselen en leren van elkaars ervaringen is wel waardevol.
 - c. Nog geen standpunt innemen over de maatregelen (12) 'Heronderzoek wachtlijst en bestaande cliënten beschermd wonen' en (13) 'Gezamenlijke bekostiging van en toegang tot beschermd wonen', omdat deze onderdeel zijn van het te ontwikkelen beleidsplan Bescherming en Opvang en de discussie over deze maatregelen bezien dienen te worden in de algehele context van dit plan.
 - d. Nog geen standpunt innemen wat betreft de beschreven investeringen bij de maatregelen waarover u een positieve grondhouding heeft. Er dient een aanvullend voorstel te komen van de uitgewerkte maatregelen waar de financiën onderdeel van uitmaken, met inzicht in de kosten en opbrengsten per gemeente.
 - e. Meegeven om bij de verdere uitwerking van de regionale maatregelen, rekening te houden met lokale activiteiten om ongewenste overlap in activiteiten en dubbele investeringen te voorkomen.

Toelichting op het te nemen besluit

Aanleiding

De afgelopen jaren ziet de gemeenten Huizen, zoals veel andere gemeenten in Nederland, zich geconfronteerd met een toenemende zorgvraag en toenemende kosten in het sociaal domein. Om te komen tot een beheersing van de zorgvraag en kosten, heeft de gemeente in 2020 op HBEL niveau maatregelen ontwikkeld, in het vervolg te noemen 'lokale maatregelen'. Deze maatregelen zijn vastgesteld in de Huizer begroting van 2021.

Naast deze lokale maatregelen is ook aanvullend op regionaal niveau samen met de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek gekeken naar maatregelen. Het resultaat hiervan is het regionale document dat nu ook voorligt, en waarbij naar uw zienswijze wordt gevraagd.

De verschillende gemeenten in de regio hebben een verschillend tempo in het ontwikkelen van maatregelen. Bij het ontwikkelen van de regionale verkenning kwamen maatregelen in beeld die Huizen in een eerder stadium al op lokaal niveau heeft ontwikkeld en geïmplementeerd, en andere gemeenten in de regio nog niet hebben opgepakt. Hierdoor bevat het document maatregelen die Huizen al lokaal oppakt en waarop voor Huizen geen regionale actie nodig is. Voor een goed advies op de regionale verkenning is daarom per maatregel gekeken naar de meerwaarde voor Huizen. Deze werkwijze is in regionale overleggen gecommuniceerd.

Argumentatie

1. Kennis nemen van het document 'Een toekomstbestending sociaal domein: lokale maatregelen', waarin de lokale besparingsmaatregelen zijn uitgewerkt.

De lokale besparingsmaatregelen waartoe is besloten bij het vaststellen van de begroting 2021, zijn uitgewerkt en op onderdelen al geïmplementeerd. U heeft aangegeven op hoogte gehouden te willen worden van het vervolg. Een eerste stap hierin is u meenemen in de uitwerking van de besparingsmaatregelen, te lezen in het document 'Een toekomstbestendig sociaal domein: lokale maatregelen'.

2. Kennisnemen van de regionale verkenning 'Naar een financieel gezond sociaal domein'.

Hieronder een overzicht van de maatregelen die voorgesteld worden in de regionale verkenning, inclusief de maximale opbrengsten in 2024, regionaal gezien. Het aandeel van Huizen hierin bedraagt (op basis van inwoneraantal) ongeveer 16%. In alle gemeenten wordt in totaal een bedrag van zo'n 100 miljoen euro besteed aan Wmo en Jeugdzorg, dat zet de besparingen in perspectief. Daarnaast beïnvloeden de maatregelen elkaar (veelal sprake van communicerende vaten) en kunnen de beoogde besparingen daarom niet zomaar bij elkaar opgeteld worden. In de verdere uitwerking zal de totale besparing inzichtelijk moeten worden, evenals de specificatie per gemeente.

De regionaal voorgestelde maatregelen op een rij, met de maximale regionale opbrengsten:

Jeugdhulp:

1. Van vindplaats naar Werkplaats: kortdurende jeugdhulp op de kinderopvang, school, consultatiebureau en huisartsenpraktijk: regionaal - € 900.000
2. In dialoog verwijzen naar effectieve jeugdhulp (meer eenheid tussen de verwijzers in de verwijzingen) en waar nodig afschalen (middels bekostigingsprikkels): regionaal - € 1.458.246

Verblijf Jeugd:

3. Uitvoeringsagenda verblijf: meer gezinshuizen en pleegzorg: regionaal - € 491.000
4. Gezamenlijke bekostiging van en toegang tot verblijf (via onafhankelijke commissie): regionaal - € 812.000

Huishoudelijke hulp:

5. Versoberen levering en scherpere toegang: regionaal - € 1.632.659
6. Normenkader van HHM toepassen: de indicaties scherper stellen: regionaal - € 813.041
7. Algemene voorziening thuisondersteuning: taken als een boodschappenservice, maaltijdverzorging, wassen/strijken en glazenwassen apart als algemene voorziening organiseren: regionaal - € 957.390

Dagbesteding en begeleiding:

8. Eenvoudige zorg bij complexe situaties: 1 regisseur/zorgaanbieder bij multiprobleem situaties: regionaal - € 625.000
9. Toegang aanscherpen: de indicaties scherper stellen: regionaal - € 298.496
10. Algemene voorziening lichte begeleiding en dagbesteding: regionaal - € 1.402.478
11. Sturen op arbeid in plaats van zorg: mensen vanuit de arbeidsmatige dagbesteding aan een baan helpen: regionaal - € 300.000

Beschermd wonen:

12. Heronderzoek wachtlijst en bestaande cliënten: voor welke mensen is de situatie en daarmee de passende indicatie ondertussen anders: + € 150.000 (de maatregelen brengt kosten met zich mee voor onderzoek en herindiceren en levert niet per se een financieel effect op omdat het aantal te bekostigen beschermd wonen plekken gelijk blijft. Het doel is het verkorten van de wachtlijst beschermd wonen)
13. Gezamenlijke bekostiging van en toegang tot beschermd wonen: regionaal - € 400.000

Wmo-vervoer:

14. Verhogen eigen bijdrage: regionaal - € 314.263

Kostenbeheersing:

15. Grip op de uitgaven: regionale data beschikbaar voor gemeentelijke datawarehouses en data omzetten naar sturingsinformatie: geen directe besparingen
16. Versterken kostenbewustzijn bij consultants, aanbieders en inwoners: besparing nog niet bekend

3. Kennisnemen van de bijlage 'Overzicht lokale en regionale maatregelen besparingen sociaal domein'.

Maatregelen voor besparingen zijn of worden zowel lokaal als regionaal ontwikkeld. Uiteindelijk is het streven dat het totaal aan maatregelen een samenhangend geheel is. Hierbij versterken maatregelen elkaar, worden kansen in het gehele sociaal domein benut, en wordt gebruik gemaakt van de kansen en mogelijkheden die zowel het lokale als het regionale niveau bieden.

Om de samenhang tussen de lokale voorgestelde regionale maatregelen inzichtelijk te maken, zijn in bijlage 'Overzicht lokale en regionale maatregelen besparingen sociaal domein' al deze maatregelen per thema gegroepeerd en is een toelichting gegeven waar eventuele overlap tussen de maatregelen zit.

Op basis van deze analyse van de samenhang, volgen de volgende adviezen met bijbehorende argumentatie voor een zienswijze op de regionale verkenning

4.a. Een positieve grondhouding voor het uitwerken van de voorgestelde maatregelen, uitgezonderd de hieronder bij 4.b en 4.c genoemde maatregelen.

Deze maatregelen zijn aanvullend op de lokale maatregelen en bieden extra mogelijkheden voor besparingen binnen het sociaal domein, waarbij passende ondersteuning beschikbaar blijft voor die mensen die het nodig hebben.

4.b Niet regionaal optrekken bij het uitwerken van de volgende maatregelen en investeringen, omdat wij deze al lokaal implementeren en financieren: (6) Normenkader HHM toepassen; (9) Toegang aanscherpen; (10) Algemene voorziening lichte begeleiding en dagbesteding; (11) Sturen op arbeid in plaats van zorg. Op regionaal niveau kennis uitwisselen en leren van elkaars ervaringen is wel waardevol. Inhoudelijk staat we achter deze maatregelen. Omdat we deze maatregelen al lokaal implementeren en financieren, is het niet nodig om parallel hieraan ook op regionaal niveau deze maatregelen te ontwikkelen en hierin te investeren. Omdat er straks wellicht op zowel lokaal als regionaal op dezelfde thema's maatregelen worden uitgewerkt, zien wij wel een meerwaarde in kennis uitwisselen en leren van elkaars ervaringen.

4.c. Nog geen standpunt innemen over de maatregelen (12) 'Heronderzoek wachtlijst en bestaande cliënten beschermd wonen' en (13) 'Gezamenlijke bekostiging van en toegang tot beschermd wonen', omdat deze onderdeel zijn van het te ontwikkelen beleidsplan Bescherming en Opvang en de discussie over deze maatregelen bezien dienen te worden in de algehele context van dit plan.

Een zorgvuldige discussie over deze twee maatregelen kan alleen plaatsvinden binnen de context van het nieuwe regionale beleidsplan Bescherming en Opvang. De beleidskeuzen en begroting van beschermd wonen zijn onderdeel van dit plan. Deze discussie kan op korte termijn plaatsvinden, aangezien op dit moment het nieuwe beleidsplan Bescherming en Opvang ontwikkeld wordt. Dit nieuwe plan komt in de loop van dit jaar naar u toe.

4.d. Nog geen standpunt innemen wat betreft de beschreven investeringen bij de maatregelen waarover u een positieve grondhouding heeft. Er dient een aanvullend voorstel te komen van de uitgewerkte maatregelen waar de financiën onderdeel van uitmaken, met inzicht in de kosten en opbrengsten per gemeente.

De verkenning beschrijft de extra inzet/kosten om de beschreven opbrengsten te realiseren. Een onderbouwing van de in de verkenning beschreven inzet/kosten en de verwachte opbrengsten en inzet/kosten per gemeente zijn nog niet bekend. Dit kan ook pas inzichtelijk worden gemaakt als uit de zienswijzen van de verschillende gemeenten blijkt welke gemeenten welke maatregelen gezamenlijk willen oppakken. Er is een aanvullend voorstel nodig voor deze financiële uitwerking. Daar waar een begrotingswijziging van de Regio Gooi en Vecht nodig is, verwachten wij dat dit door middel van de gebruikelijke zienswijze procedure voor een begrotingswijziging plaatsvindt.

4.e. Meegeven om bij de verdere ontwikkeling van de regionale maatregelen, rekening houden met lokale activiteiten om ongewenste overlap in activiteiten en dubbele investeringen te voorkomen

Bij een aantal maatregelen is het risico aanwezig dat bij uitwerking overlap met lokale activiteiten en investeringen optreedt. Om dit te voorkomen, wordt hiervoor aandacht gevraagd bij de ontwikkeling van de maatregelen. Dit risico is bijvoorbeeld aanwezig bij:

- De maatregel 'Aanpak van vindplaats naar werkplaats'. Bij deze maatregel is de inzet van jeugdhulp in beeld bij de kinderopvang, school, consultatiebureau en huisartsenpraktijk. Hier is het risico met een overlap van het lokale project 'lichte ambulante jeugdhulp lokaal organiseren' waarbij we inzetten op een POH-er bij huisartsenpraktijken.
- De maatregel 'Versoberen levering en aanscherpen toegangscriteria huishoudelijke hulp'. Hier wordt de mogelijkheid beschreven om financiële draagkracht mee te nemen in het al dan niet toekennen van de aanvraag. Dit komt overeen met een activiteit die onze gemeentelijke uitvoeringsdienst, die ook voor Laren werkt, uitvoert. Sinds begin dit jaar betreft Laren de financiële zelfredzaamheid bij nieuwe aanvragen huishoudelijke hulp. De uitvoeringsdienst HBEL voert het beoordelen van de aanvragen voor Laren uit en doet op deze wijze hiermee ervaring op. In Huizen zetten we nu eerst in op indiceren met het aangescherpte normenkader en wachten we de ontwikkelingen af rondom het betrekken van de financiële draagkracht bij toekenningen. Wanneer de werkwijze rondom financiële draagkracht succesvol blijkt te zijn, kan deze ook voor de andere HBEL gemeenten worden geïmplementeerd zonder regionaal project.
- De maatregel 'huishoudelijke hulp als algemene voorziening' Op dit moment worden lokaal de mogelijkheden en verwachte opbrengsten verkend om een was-strijk service als algemene voorziening vorm te geven. Dit kan een overlap hebben met de uitvoering van de regionale maatregel.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid

Niet van toepassing.

Alternatieven

Het alternatief is om niet in te stemmen met dit voorstel. Daarmee worden deze maatregelen die besparingen inhouden en op onderdelen ook een kwalitatieve verbetering inhouden, voor Huizen niet verder uitgewerkt.

Uitvoering inspraak en participatieverordening

Niet van toepassing.

Beslistermijn

Er is geen termijn vastgesteld voor deze zienswijze. In het regionaal portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein is de intentie uitgesproken om de lokale trajecten zo snel mogelijk te doorlopen gezien de urgentie van besparingsmaatregelen voor (een deel van) de gemeenten, waarbij de zorgvuldigheid in acht wordt genomen.

Financiële paragraaf

Met betrekking tot de financiële gegevens die genoemd zijn in de regionale verkenning 'Naar een financieel gezond sociaal domein' kan lokaal geen oordeel worden gevormd over de onderbouwing/juistheid omdat deze onderbouwing niet beschikbaar is gesteld. Zodoende dient dit stuk financieel gezien dan ook nadrukkelijk gelezen te worden als een verkenning en zal een vervolgstap moeten leiden tot een uitwerking met een voor iedere deelnemende gemeente heldere (financiële) onderbouwing. Ditzelfde geldt voor de in de regionale verkenning opgenomen investeringen die door de Regio als noodzakelijk worden gezien om te komen tot de kostenbesparing. Ook de investeringen dienen bij de uitwerking nog nader verduidelijkt te worden en aangevuld met de lokaal benodigde investeringen. Derhalve wordt u verzocht om hier in dit stadium nog geen standpunt over in te nemen.

Overige Raadsinformatie

Bevoegdheid

De verkenning bevat voorgestelde maatregelen in het kader van de Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning. De gemeenteraad is o.g.v. artikel 147 en 189 Gemeentewet het bevoegd orgaan voor het vaststellen van het kader hiervoor .

Collegeprogramma

Niet van toepassing.

Begroting

De maatregelen vallen onder het programma Maatschappelijke ondersteuning.

Eerdere besluiten

Bij de behandeling van de begroting 2021 is besloten tot besparingsmaatregelen die zijn uitgewerkt in het document met de lokale maatregelen en deels een overlap hebben met de nu voorliggende zienswijze op de voorgestelde regionale maatregelen. Zie het onderdeel 'argumentatie' voor een toelichting hierop.

Voorgescreven procedure

De zienswijze valt niet binnen een formele procedure. Het document wordt u nu voor een zienswijze voorgelegd, omdat (onderdelen van) de voorgestelde maatregelen bij daadwerkelijke uitwerking uw kaderstellende taak en budgettaire bevoegdheden raken. Daar waar maatregelen de taak of bevoegdheden van de raad raken, zal een uitwerking volgen in de vorm van een raadsvoorstel, al dan niet voor een regionale begrotingswijziging.

De regionale verkenning met maatregelen is een samenwerking tussen meerdere gemeenten. Voor eventuele uitwerking van maatregelen is het belangrijk om inzicht te krijgen in het draagvlak onder gemeenten voor de diverse maatregelen, waar de behoeften van gemeenten liggen en of alle gemeenten bij alle maatregelen willen deelnemen. Met deze informatie kunnen in het vervolgtraject (raads-) voorstellen en financiële berekeningen zo passend mogelijk opgesteld worden.

De zienswijze op de regionale verkenning wordt ingebracht in het portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein in de Regio. Op basis van de verzamelde zienswijzen, wordt per maatregel bezien of deze wel of niet wordt uitgewerkt. Een deel van de maatregelen betreft uitvoering van bestaande taken binnen bestaande budgetten. Deze zullen niet terugkomen voor besluitvorming bij de raden.

Daar waar het gaat over nieuwe taken of extra benodigde middelen, zal in het vervolgproces een voorstel aan de raden worden voorgelegd. Voor welke maatregelen dit geldt, is afhankelijk van de concrete uitwerking per maatregel. Dit is nu nog niet bekend.

Kader- en beleidsnota's

- Beleidsplan sociaal domein 2019-2022: een deel van de voorgestelde maatregelen dragen bij aan de transformatie van het sociaal domein waarbij een beweging wordt nagestreefd van minder inzet van maatwerkvoorzieningen en meer inzet via het voorveld.
- Huizer begroting 2021: bij de besparingsmaatregelen in de begroting is besloten tot verhoging van de eigen bijdrage bij het wmo-vervoer. Het voorliggende voorstel doet een voorstel voor invulling hiervan.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Een toekomstbestendig sociaal domein: lokale maatregelen.
2. Regionale verkenning 'Naar een financieel gezond sociaal domein'.
3. Overzicht lokale en regionale maatregelen besparingen sociaal domein.
4. Conceptbrief zienswijze, te versturen aan Regio Gooi en Vechtstreek.

Burgemeester en wethouders,

De secretaris

De burgemeester

Advies raadscommissie

[in te vullen door raadsgriffier]